

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

25. An Episcopi si non expelli à Regno, saltem transmitti possint ad
Summum Pontificem pro animaduersione? Ex p. 5. tr. 1. res. 5.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76442](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76442)

RESOL. XXV.

An Episcopi, si non expelli à Regno, saltem transmitti possint ad Summum Pontificem pro animaduersione?
Ex part. 5. tract. 1. Ref. 5.

§. 1. Nouissimè ad hanc quæstionem ita respon-
det Cutellius ad leg. Feder. cap. 22. not. 25.
num. 5. Si Episcopi ad rem publicam euocati, nulla
iusta causa accedente, obedire recusent, vel si tu-
multus suscitarent, ac temporalem iurisdictionem
ita læderent, vt pax publica Diocesium turbaretur,
muneribus laicis usurpatis, nullæque hortationes,
precæque proficerent, vt sua iurisdictione contenti
essent, putarent in Regnis illis, vbi Summus Pon-
tifer longe abest, vel si magnum esset in mora dam-
num, vel denique in prouinciis, à quibus incolæ ne
extra lares litigent, ac querimonias effundant, con-
cessione Pontificia constitutum esset, atque imme-
moriali consuetudine probatum Episcopos, si eiici
non possent, posse tamen Romano Pontifici (de-
bito honore, personarumque decore seruato, cum
epistolis causam, excelsusque continentibus) trans-
mitti, vt à suo iudice plectantur. Per hoc enim
Rex in eos ius non dicit, sed ius dicenti reum, vt
sistat remittit, quod omni iure licere nemo vnquam
dubitauit. Moueet ad hæc firmanda ex text. in cap.
filiis, vel nepotibus 16. q. 6. quem textum licet diuer-
sè Doctores accipiant, vt est videre per Dianam ref.
14. tr. 2. de immunit. Eccles. tamen communiter à Cano-
nisticis & Theologis receptum est, vt licet ex eo
nullatenus iurisdictione Principi laico tribuatur, ius
tamen, quo possit apud Pontificem pro animaduer-
sione Episcopi instare, ac ei reum offerre, tribui-
tur. Huc vsque Cutellius.

2. Verùm hanc opinionem Cutellij prorsus non
esse admittendam censeo, nam ex supradictis casu-
bus, quos ipse affert, quis dicat ita Episcopum pa-
cem turbare, vt Regnum periret, & Respublica cor-
rueretur, si à summo Pontifice, vt par est, expectan-
da esset responsio, ac ordinatio? Sunt chimericæ
inventiones, non sumus in India, ita vt ad compen-
sendam, si adesset, licentiam & delicta Episcopo-
rum, tanta esset necessitas, vt periculum esset in
mora, si pro ruina publica subleuanda, Pontificis
resolutio expectaretur? Et licet ego in 1. part. tract. 2.
resol. 17. in aliquo casu aliquam iustam defensionem,
multis tamen cum conditionibus Principibus laicis
concessi: tamen *ibid.* ref. 7. docui cum Salas hos casus
metaphysicos esse, & moraliter vix contingere
posse. Vnde absolutè puto cum communi sententia
Doctorum, non solum in d. ref. 17. sed etiam à fortiori
in p. 3. tr. 1. ref. 27. Episcopos atque etiam alias per-
sonas Ecclesiasticas sine incurso censurarum Bullæ
Cœnæ à iudicibus laicis à Regnis minimè expelli
posse, quicquid contra me nouissimè doceat Soto
maior de Tertius tom. 7. c. 41. n. 190. aduersus quem
strenuum Hispanum commilitonem oppono, multos
alios relinquendo, & is est doctissimus & nunquam
satis laudatus Præf. Valenzuela in defens. cens. Pauli
V. part. 4. num. 101.

3. Sed dices, Cutellium post multa, tandem
concedere Episcopos non posse expelli à Regno, docet
verò tantum posse transmitti ad summum Ponti-
ficem vt à suo iudice plectantur. Verùm quis non
videt, hanc esse velatam Episcoporum expulsionem?
Et quis tribuit iudicibus laicis hanc auctoritatem? Si
Doctores, quos ad fatietatem citavi in part. 1. tract. 2.

resolut. 10. quibus nunc addo Castrum Palaum tom. 2.
infra Ref. tract. 12. disp. vn. punct. 6. numer. 4. concedunt tantum

Quæ hic est
infra Ref.
59 & in aliis
eius primæ,
& secundæ
notations.

Quæ hic est
Ref. anteceden-
dens.

Quæ hic est
infra Ref. 110.
& in alio §.
eius ult. not.

Quæ nunc
hanc seque-
tur signanter
in §. Vnde.
& in aliis
eius not.

Quæ hic est
infra Ref.

iudici laico, si Clericus suspectus sit de fuga, aliàs
minimè, vt possit in flagranti crimine illum sumere
vt suo iudici præsentet; imò aliqui absolutè hoc
negant, vt docet Soufa in Bulla Cœnæ, c. 16. dispo-
sit. 82. n. 2. & alij, quos in dicta resolutione adduxi.
Deus bone! quo pacto iudices laicos posse sumere
Episcopos in casibus supradictis, vt præsentent eos
summo Pontifici! Dicendum est igitur Principes hoc
facientes in censuras Bullæ Cœnæ incidere. Restat
modò respondere ad argumentum Cutellij: & ad
exemplum Episcopi Termularum, respondeo processisse
de facto, & non de iure: & non merentur audiri,
qui iure fieri putant, quod solum sit exemplo: & non
quid factum sit, sed quid fieri debeat, est spectandum
ex l. sed licet 12. de offic. Præfid. & ex c. cum causam, de
elect. neque exempla nisi bona sequenda sunt, vt tra-
dit Gellius lib. 10. Noct. Att. cap. 19. & ego scio Romæ
hanc doctrinam penitus reuelli tanquam contrariam
Bullæ Cœnæ, & Concilio Tridentino. Ad argu-
mentum verò, quod ipse pro sua sententia adducit,
nempe c. filiis, vel nepotibus 16. q. 6. respondeo in dicto
textu vt legenti patet, Principi laico minimè tribui,
vt possit Episcopum transmittere ad summum Pon-
tificem pro animaduersione: sed tantum in illo textu
dicitur, vt apud dictum Pontificem instet, rogando
videlicet: vt asserunt Doctores penes me in loco ci-
tato à Cutellio. Imò ego absolutè puto dictum cap.
filiis esse per subsequentes Canones abrogatum, &
ita docent Doctores, quos in dicto loco citavi, quibus
nunc addo insignem Canonistam inlytæ Academiæ
Salmanticensis Iacobum Sahagun de Villa Santa in
cap. decernimus, de iudiciis, numer. 150. Vnde non
possum non admirari hanc sententiam tam pericu-
losam pro censurarum incurssione, & tam scanda-
losam, si in facti contingencia accideret, fundasse
Cutellium in supracitato textu, qui ad rem nihil
dicit, & ad quem Doctores tam veteres, quam re-
centiores responderunt, & ad quos ipse ne verbum
quidem responderet.

114. & in
Ref. 111. §.
1. & seq. &
in Ref. 112.
& ex doctri-
na Ref. 115.
§. 2. ad me-
dium.

Sup. hoc in-
fra in Ref.
59. & supra
in Ref. 16. §.
Ad authori-
tatem.

RESOL. XXVI.

*An Principes habeant ius conuocandi Episcopos pro-
pter aliquod Reipublicæ negotium, vel bonum ipsarum
Ecclesiarum?*

*Et an possint Reges expellere à Regno Episcopos inobe-
dientes mandatis Regiis?*

*Idem est dicendum de Clericis, quamuis perturbantibus
Reipublicam pacem?* Ex part. 3. tract. 1. Ref. 27.

§. 1. Respondent aliqui affirmatiuè, nam Rex
ratione sui muneris, & dignitatis est tu-
tor, curator, custos, defensor, & iudex Ecclesia-
rum sui Regni; & propterea ius habet conuocandi
Præfules, & ceteros Ecclesiasticos viros, vt com-
muni Ecclesiarum saluti prospiciant.

2. Sed hanc sententiam, & meritò impugnat
Azorius p. 1. lib. 5. c. 14. q. vlt. Bonacina de legibus disp.
10. q. 2. punct. 1. §. 1. num. 14. & Alex. Pefantius tract. de
immun. Eccles. disp. 21. vbi sic asserit. Dico Reges, &
Principes sæculares ratione sui muneris, & officij non
habere ius conuocandi Episcopos, & eis præcipien-
di vt hoc, vel illud faciant, quia de iure diuino sunt
exempti à Principum sæcularium iurisdictione; pos-
sunt tamen Reges pro negotiis Reipublicæ commu-
nibus rogare Episcopos, eosque vocare, vt ad se ve-
niant, non tanquam Episcopos, sed tanquam Pro-
ceres, quia opus illis habeant, non tamen præcipien-
do, & multò minùs sub minis, & pœnis, Ita ille. Nec
obstat Reges ab aliquibus Juriscòlulis vocari Patronos
in Cathedralibus